

Sygn. akt VIII U 636/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Elżbieta Trybulec-Czernek

Protokolant: st. sekr. sądowy Barbara Urmańska

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 r. w Gdańsku

sprawy **B. G.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania B. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 18 marca 2013 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje B. G. prawo do emerytury od dnia 12 października 2012 roku i stwierdza, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

/na oryginale właściwy podpis/

Sygnatura akt VIII U 636/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił B. G. prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach z uwagi na nieudokumentowanie 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach a jedynie 9 lat i 9 miesięcy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 1 sierpnia 1974 roku do dnia 31 grudnia 1980 roku na stanowisku kowal albowiem charakter wykonywanej pracy podany w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach jest niezgodny z charakterem pracy jaki ubezpieczony wykonywał jaki ustalił ZUS w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wskazał, iż w toku całej kariery zawodowej zawsze pracował jako kowal, względnie ślusarz w pełnym wymiarze czasu pracy. Wskazał również, iż G.S. (...) w K. odprowadzał za niego należne składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Pracę w szczególnych warunkach wykonywał przez 17 lat zaś na poparcie swoich twierdzeń załączył świadectwo wykonywania pracy w

szczególnych warunkach. Wskazał, że nie wie dlaczego Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił spornego okresu.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wniósł o jego oddalenie i podtrzymał argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji. Wskazał, że nie znał spornego okresu z tytułu zatrudnienia w G. S. „. C.w K. wobec istotnych rozbieżności co do charakteru wykonywanej pracy wynikających z przedłożonych dowodów w postaci świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz wyjaśnień zakładu pracy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. G. urodził się w dniu (...). Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999 roku miała udowodnionych 28 lat 9 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 9 lat i 9 miesięcy stażu pracy w szczególnych warunkach.

okoliczności bezsporne/

B. G. w okresie od 14 marca 1973 roku do 30 września 1990 roku zatrudniony był w G. S. „. C. w K. początkowo na stanowisku kowala zaś następnie na stanowisku ślusarza. W okresie od 1 sierpnia 1974 roku do dnia 31 grudnia 1980 roku zatrudniony był na stanowisku kowala. W tym czasie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako kowal. Praca ta wykonywała była w kuźni, gdzie przy samym palenisku panowała bardzo wysoka temperatura zaś zimą w pozostałej części pomieszczenia panowały niskie temperatury. Ponadto w pomieszczeniu panowało duże zadymienie. Ubezpieczony wykonując pracę kowala dorabiał zawiasy, robił podkowy dla koni, bramy ozdobne, haki oraz części niezbędne do wykonania naprawy maszyn rolniczych.

/dowody: świadectwo pracy koperta k. 19; zeznania świadka E. B. 0:03:25 – 00:07:54 płyta CD k. 30; zeznania świadka J. P. 00:09:30 – 00:13:03 płyta CD k. 30; dowód z przesłuchania w charakterze strony 00:13:48 – 00:18:32 płyta CD k. 30; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach koperta k. 19; pismo z dnia 12 listopada 1974 roku koperta k. 19; pismo z dnia 13 marca 1975 roku koperta k. 19; pismo z dnia 11 lutego 1980 roku koperta k. 19; pismo z dnia 2 sierpnia 1980 roku koperta k. 19; pismo z dnia 17 grudnia 1980 roku koperta k. 19/

W dniu 24 września 2012 roku B. G. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 18 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił B. G. prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach z uwagi na nieudokumentowanie 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

/okoliczności bezsporne/

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty i ich kopie oraz odpisy zawarte w aktach sprawy, w aktach ubezpieczeniowych i aktach osobowych ubezpieczonego, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności i autentyczności. Konstruując stan faktyczny Sąd oparł się ponadto na dowodzie z przesłuchania strony B. G. oraz świadków E. B. oraz J. P., którym to zeznaniom Sąd dał wiarę w całości albowiem były konsekwentne, spójne i logiczne a nadto znalazły odzwierciedlenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, w szczególności w aktach osobowych ubezpieczonego.

Sąd zważył, co następuje:

Na tle ustalonego stanu faktycznego Sąd uznał, iż odwołanie ubezpieczonego B. G. zasługuje na uwzględnienie, bowiem spełnia on wszystkie przesłanki dla przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia.

Ubezpieczony domagał się ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Podstawą takiego żądania jest art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Na wstępie wskazać należy, iż przepis ten stanowi szczególne uregulowanie, tworząc osobną kategorię ubezpieczonych i mając zastosowania do innych stanów faktycznych, aniżeli objęte regulacjami art. 32 ust. 1 i 46 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przepis art. 184 tej ustawy znajduje zastosowanie w stosunku do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., które zasadnicze, wskazane w nim warunki nabycia prawa do świadczenia, spełniły już w dacie wejścia ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc na dzień 1 stycznia 1999r. i gwarantuje osobom tym możliwość nabycia prawa do świadczenia na dotychczasowych warunkach. Przepis ten został zawarty w przepisach przejściowych, ma na celu zagwarantowanie częściowo nabytych uprawnień emerytalnych – prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach osobom urodzonym po 31 grudnia 1948r. – z tytułu spełnienia warunków stażowych, określonych w tym przepisie, do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Niewątpliwie bowiem ustawa o emeryturach i rentach z FUS ograniczyła uprawnienia emerytalne tych osób, chociażby w art. 46 ust. 1 określając czasokres, do którego można spełnić warunki do uzyskania świadczenia. Z uwagi na ten fakt właśnie ustawodawca wprowadził przepis przejściowy, jakim jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pozwalający realizować wskazanej w nim grupie ubezpieczonych prawo do emerytury.

Stosownie do jego treści, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w tym przepisie przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Zgodnie z art. 27 ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, a nadto mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Nadto, zgodnie z art. 32 ust. 1 i 4 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 (ust.1), gdzie wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2).

Przepisami dotychczasowymi, do których odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stosownie do treści § 3 tego rozporządzenia, za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast w myśl § 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w cytowanym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Przepis §2 rozporządzenia stanowi dalej, iż okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według stosownego wzoru lub w świadectwie pracy.

Należy podkreślić, że wskazanego wyżej ograniczenia dowodowego, dotyczącego ustalania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie stosuje się w postępowaniu odwoławczym przed okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych. Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 20, poz. 85 ze zm.), nakazująca stosowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przepisy kodeksu postępowania cywilnego (art. 1 ust. 3 wym. ustawy), nie zawiera ograniczeń dowodowych.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności posiadanie przez ubezpieczonego wymaganego 15-letniego okresu pracy w tychże warunkach.

Do okresów pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 1 sierpnia 1974 roku do dnia 31 grudnia 1980 roku na stanowisku kowal wG. S. „. C. w K..

Sąd zatem uznał za zasadne ustalić charakter pracy ubezpieczonego w spornym okresie. Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

Wskazać należy, iż na mocy §1 ust. 2 w/w rozporządzenia właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych upoważnieni zostali do ustalenia w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazach A i B rozporządzenia. Podkreślić przy tym należy, że wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach, zwłaszcza gdy w wykazie stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia nie wymienia się konkretnego stanowiska, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Zarządzenia resortowe mają jednak znaczenie jedynie w sferze dowodowej (por. orz. Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, Lex nr 590247).

W pierwszej kolejności Sąd zważył, iż w odniesieniu do spornego okresu zatrudnienia w wykazie A - prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego - stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale III (W hutnictwie i przemyśle metalowym) pod pozycją nr 14 wymienione są – prace wykonywane przy obsłudze pieców grzewczych, młotów, pras, kuźniarek, walcarek obręczy i kół, walcarek gwintów i wiertel, ręcznej obróbce na gorąco oraz regeneracji oprzyrządowania kuźniczego. Pomocniczo wskazać należy, że w wykazie stanowisk pracy stanowiącym załącznik do Uchwały Zarządu Głównego (...) Związku Spółdzielni Rolniczej (...) z dnia 25 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy spółdzielczości rolniczej w dziale III (W hutnictwie i przemyśle metalowym) pod pozycją 14 w pkt 2 jako jedno ze stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, wymieniono prace kowala. Z treści zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kowala, która ze względu na zakres jego obowiązków stanowiła niewątpliwie pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu wyżej wskazanych przepisów. Wskazać przy tym należy, iż pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu. Dlatego też w ocenie Sądu pracę wykonywaną przez ubezpieczonego w tymże czasie uznać należy jako pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Odnosząc się zaś do zarzutów podniesionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zdaniem Sądu, nie sposób się z nimi zgodzić. Wskazać bowiem należy, iż we wskazanym przez pozwanego świadectwie pracy pracodawca zacytował pozycję 14 działu III wykazu A ww. Rozporządzenia zaś w piśmie z 6 marca 2013 roku pracodawca wskazał jakie konkretnie ubezpieczony wykonywał prace. Prace te zaś, zdaniem Sądu, pokrywają się z pracami określonymi w pozycji 14 działu III wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, czego Zakład Ubezpieczeń Społecznych zdaje się nie zauważył.

W tym stanie rzeczy należy uznać, iż ubezpieczony wykazał wymaganych przepisem 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a zatem spełnia on wszystkie warunki do przyznania mu emerytury.

Wobec powyższego, na mocy przepisów przywołanych wyżej i w oparciu o art. 477¹⁴ §2 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 12 października 2012 roku, a więc od dnia ukończenia przez niego 60 roku życia.

Sędzia SO Elżbieta Trybulec – Czernek